

LAUGENE EFTER REFORMATIONEN

en dreng naar han er færdig med sine læreaar tjene som svend hos en laugsmester, hjemme eller i utlandet, i fem aar, men da staar det ham ogsaa frit at bli mester, saasandt hans mesterstykke blir godkjendt. Denne prøve maa han avlægge paa hjemstedet. Betingelserne er endnu noksaa rimelige og de blir langt strammere frem i 1600 aarene, men man kan se retningen, og laugene har rimeligvis ogsaa hat uskrevne vedtægter, hvormed mestrene paa en mere virkningsfuld maate har kunnet regulere tilgangen, om dette skulde vise sig at være nødvendig. Hele fem gange har Bergens guldsmedlaug faat sine vedtægter konfirmeret og utvidet inden aarhundredets utgang, og hver gang betyder tilføielse, forsaavidt man har kjendskap til dem, en styrkelse av laugets og mestrenes magt og indflydelse. Derimot later det ikke til at laugene har søkt om at maatte bli sluttet, hvad der skiller det noget ut fra de øvrige haandverkerlaug ved disse tider. Noget lignende er tilfælde i Kjøbenhavn, hvor byens guldsmedlaug som ved midten av 1500 aarene hadde været et sluttet laug, omkring 1600 har ophørt med at være dette. Anderledes er det med Oslo-laugene som kommer istand litt efter 1600. Mestrene har vistnok fra første stund betragtet dette laug som sluttet, hvad laugene forøvrig aldrig har opnaadd at faa stadfæstet.

Av de laugsskraaer som i denne tid har opnaadd kongelig konfirmation faar man et tydelig indtryk av statsmagtens inkonsekvente optræden overfor laugene. Der handles ikke ut fra et bestemt princip, og vi kan derfor heller ikke vente at finde nogen nøie overensstemmelse mellem laugsvedtægterne i forskjellige byer indenfor samme profession, likesom de approberte skraaer meget ofte staar i den sterkeste modsætning til de almindelige paabud som regjeringen fra tid til